

Harminc évvel a rendszerváltás után

► Szeptember 1-jén tizenhetedik alkalommal csatlakozott a Komáromi Zsidó Hitközség a Zsidó Kultúra Európai Napja nemzetközi rendezvénysorozathoz. A programot a régió közösségeinek kihívásairól szóló kerekasztal beszélgetéssel indítottuk a zsinagógában. Részletek lapunk 3. oldalán.

Nagyünnepek Komáromban

Az 5780. zsinagógai esztendő – hagyományainkat követve – ismét közösen köszöntjük a Menház zsinagógájában. Arról, hogy miért fontos ott lenni Rosh Hasana és Jom Kippur ünnepén az imákon, lapunk 3. oldalán olvashatnak.

2019. szeptember 29., vasárnap, 18:00 – Erev Rosh Hasanah – az 5780-as zsinagógai év kezdete, esti ima, majd ünnepi vacsora a Menházban.

2019. szeptember 30. hétfő, 18:00 – Rosh Hasanah első napja, Taslich szertartás és közös tanulás az ünnep alapjairól, Kiddus.

2019. október 8. kedd, 18:00 – Kol Nidre – legnagyobb bűtnapunk kezdetén ünnepi ima.

2019. október 9. szerda, 18:00 – Jom Kippur napja – Mazkir – emlékezés az elhunytakra, közös tanulás, ünnepbúcsúztató havdala és étkezés.

Megjelenésükre feltétlenül számítunk! Ünnepeljenek Önök is velünk! ◀

– Minden kedves Olvasónak boldog 5780-as zsinagógai esztendőt kívánunk! Shana Tova! –

Szerkesztői gondolatok

Kedden este hosszú sor kígyózik a budapesti Hidegkúti Nándor stadion előtt, mindenki a Maccabi Európa Játékok megnyitójára igyekszik.

PASZTERNÁK ANDRÁS

Miközben átjutunk a biztonsági ellenőrzésen, azon tűnődöm, talán még sosem jártam „igazi” focipályán. Alig foglaljuk el a helyünket, máris kezdődik a monstre ünnepség. Az európai (és világ) zsidó sportjának legnagyobb rendezvénye 2019-ben. Vidám sportolók vonulnak be zászlót lengetve végelethetetlenül. Néha felkapjuk a fejünket egy-egy olyan ország hallatán, melyről el sem tudtuk képzelni, hogy izraelita közösség él még a Föld e pontján. Vannak kisebb és nagyobb delegációk, minden korosztály képviselteti magát. A lelátó együtt énekel a Hatikvát a pályán felsorakozott színes egyenruhákba bújt atlétákkal. Különleges hangulat lengi be a teret, együtt vagyunk, következik néhány feledhetetlen nap, a zsidó sportolók közös viadala. Odalent és a nézőtér soraiban számos ismerőst fedezünk fel, jó egy kicsit elbeszélgetni a rég nem látott barátokkal. Az elengedhetetlen beszélgetések, kulturális elemek valószínűleg elfelejtődnek majd, de a tény, hogy ott voltunk a pesti makkabia megnyitóján 19 nyarán, velünk marad mindörökké. ◀

Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –

► 2009. január 25-én, az ENSZ Holokauszt Emléknapi alkalmából a Duna mindkét partján tartott programot hitközségünk. Ekkor vált a Menház hivatalosan a Szlovák Zsidó Örökség Útja részévé. Pasternák Antal elnök nyitotta a megemlékezések sorát. Bastrnák Tibor polgármester örömet fejezte ki, hogy Komáromban működik a zsidó közösség. Maroš Borsky a Szlovák Zsidó Örökség Központ igazgatója elmondta, hogy csak arra a zsinagógára, zsidó épületre kerül ilyen tábla, amelyeket megfelelő kulturális vagy hitéleti célra használnak.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy

10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a Shalom klubot és a HH-t támogatták: Rigó Erzsébet (Füss), Dr. Ondrej Földes, (Pozsony), Villányi Tibor (Győr), Kardos Péter (Budapest) és anonimításukat kérő adományozók. Köszönjük!

Az ünnepek alatt a KZSH irodája az alábbi napokon zárva tart: szeptember 30- október 1, 8-9., 14-15. október 21-22. Október 23-tól a megszokott rendszerben várunk mindenkit!

A Komáromi Zsidó Temető az alábbi napokon nem látogatható: szeptember 30- október 1, 8-9., 14-15. október 21-22., és szombati napokon!

Új könyvekkel gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvtár állománya. Várjuk olvasóinkat!

Augusztus 30-án felkereste a Menházat a csehországi teplicei zsidó közösség képviselőinek csoportja. Érdeklődéssel hallgatták Pasternák Antal beszámolóját közösségünk vallási életéről és kulturális rendezvényeinkről.

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Zsidó Kultúra Európai Napja a Menházban

Szeptember elsején a Zsidó Kultúra Európai Napján ismét tágra nyitottuk az Eötvös utca 15. kapuit a régió zsidó közösségei és a vallásunk iránt érdeklődők előtt. A nemzetközi kezdeményezés idén ünnepelte huszadik évfordulóját, a Komáromi Zsidó Hitközség tizenhetedik alkalommal csatlakozott a rendezvénysorozathoz.

A Budapesti Zsidó Hitközség Zuglói körzetének csoportja már kora délelőtt megérkezett városunkba. Komárom helytörténeti érdekességeivel Novák Tamás vezetésével ismerkedtek meg.

A hivatalos program 11 órakor kezdődött a zsinagógában. Paszternák András köszöntő szavai után Kicsik és nagyok címmel kerekasztal beszélgetést tartottunk, értékelve a rendszerváltás óta eltelt esztendőket a közösségek szempontjából. Az eszmecszerén Szántóné Balázs Edit

(Szombathely - Budapest), Vadász Magda (Budapest - Szlovákia), Ádám Róbert János (Tatabánya) és Villányi Tibor (Győr) vett részt. A harminc évvel ezelőtti történeteket, a vidéki közösségek nehézségét, a vidéki közösségek nehézségét, a vallási hagyományok megtartásának kihívásait, az utóbbi évtizedekben elért eredményeket is górcső alá vettük. A néha parázs hangulatú „vitát” a közös kóser ebéd követte a Wallenstein Zoltán teremben. A legkisebbeket nagyünnepi játé-

szósarok várta az iroda oktatási előterében. Paszternák-Szendy Barbara kézműves foglalkozása és fejtörő játékaik nagy sikert arattak a gyerekek körében.

A délutáni program Kardos Péter zuglói főrabbi előadásával folytatódott. Az elul hónapról szóló ünnepváró tanítás hangolta rá a megjelenteket a közelgő jeles napokra. A magyar zsidó építőművészek örökségével Gottdank Tibor és munkatársa ismertette meg a közönséget nemrégiben megjelent könyve segítségével. A zsidó nők izgalmas történetéről szólt Szunyogh Szabolcs könyvének bemutatója.

Hagyományainkhoz hűen idén is átadtuk a Kehila – közösségért díjakat. Paszternákné Kertész Zsuzsana méltatta a díjazottakat, a szlovák szinkrontolmács Vadász Magda volt. Az elismerő oklevelet Pasternák Antal, a KZsH elnöke nyújtotta át. Az elismerésben részeseülők meghatódva mondtak köszönetet. A díjazottak bemutatásával külön cikkben foglalkozunk.

A nap zárásaként a Miskolcra érkezett Daniel Klezmer Band koncertje következett Szól a kakas már címmel. Szurasenkö Dániel és csapata vidám hangulatot varázsolt a zsinagógába. Az ismert dallamok tánca is perdítették a közönség néhány tagját.

A rendezvény Komárom Városa, a Bethlen Gábor Alap, a MAZSIHISZ, a Kisebbségi Kulturális Alap, az Ezra Alapítvány és a JHF támogatásával valósult meg.

Köszönet mindazoknak, akik szerepet vállaltak a szervezésben, a lebonyolításban és az utómunkálatokban. ◀

PA

Ünnepeljünk együtt Komáromban!

Kedves Barátaink! Pár nap és beköszönt az 5780-as zsinagógai esztendő. Rosh Hasanah, az Új Év és Jom Kippur az Engesztelés napja, legnagyobb ünnepeink. Ilyenkor a komáromi zsinagóga kinyitja kapuit és vár mindenkit, hogy ősi hagyományainkat követve együtt, közösségben töltsük ezt a fontos időszakot.

Az utóbbi években kis hitközségünk létszáma nagyon megfoghatkozott, kevesen vannak már olyanok, akiknek gyermek vagy ifjú korukban is természetes volt, hogy eljöttek ezekre az alkal-

makra, ezért is kiemelten fontos, hogy ünnepeinken számítnunk mindenkire. Fontos, hogy legyen minjen, 10 felnőtt zsidó férfi, de természetesen a hölgyeknek, gyermekeknek, más vallású családtagoknak is ott a helyük ezeken a napokon a Menház falai közt.

Nem kell félni az ismeretlentől, nyitott befogadó közösségünk Önökre vár, Riszovannij Mihály és Balogh István vetésével az alapoktól tekinthetnek be a zsidó ünnepek világába.

Kérjük, szánjon Ön is pár órát ezen a négy napon a közös ünneplésre, biztosítva és segítve közösségünk fennmaradását, további fejlődését.

Boldog új esztendőt és jó bepecsételést kívánva. ◀

Paszternák Antal

a Komáromi Zsidó Hitközség elnöke

Kehila-díj 2019

A Komáromi Zsidó Hitközség 2003 óta adja át a Kehila-díjat a régió zsidó közösségeinek fennmaradásáért, a zsidó kultúra megőrzéséért sokat tevő magánszemélyeknek és intézményeknek. 2019. szeptember 1-jén, a Zsidó Kultúra Európai Napján az alábbi elismerések kerültek kiosztásra a Menház zsinagógájában:

Balogh István és Riszovannij Mihály

A Komáromi Zsidó Hitközség őszi ünnepei és Széder estéi hosszú évek óta Riszovannij Mihály és Balogh István közreműködésével valósulnak meg. Ősi imáink és tanításaink rajtuk keresztül jutnak el közösségünk tagjaihoz és a vallásunkról tanulni akarókhoz. A Rosh Hasanák, Yom Kippurok, péntek esték dallamvilágának megismertetése, a nagy- és kisebb ünnepekhez kapcsolódó tanítások mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a régió zsidósága megőrizze és továbbvigye a hagyományokat. Köszönet Mihálynak és Istvánnak, hogy rendszeresen visszahozzák a zsidó hitéletet a zsinagógánk és a Menház ódon falai közé. Riszovannij Mihály a Bét Orim közösség aktív tagja. Több éven keresztül a Selye János Egyetem Német Tanszékén működött, jelenleg Ausztriában hebraisztikát oktat. A közelmúltban hitközségünk felkérésére németből magyarra fordította Schnitzer Ármin komáromi főrabbi Zsidó kultúrképek- az életemből című könyvét. Balogh István a Scheiber Sándor Általános Iskola vallás-tanára és az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem munkatársa. Ebben az intézményben a közelmúltban Phd doktori fokozatot szerzett.

Ján Hevera

A tejfalusi zsidó temető gondnoka. A Dunaszerdahelyi járás kis falujának temetőjében 330 jelölt síremlék van, a legrégebbi 1739-ből való. Ján Hevera 25 éve lelkiismeretesen gondozza, védi a sírokat.

Munkáját segíti a Dunaszerdahelyi Hitközség és a Modern Somorjáért Polgári Társulás. Tartja a kapcsolatot az itt eltemetettek külföldön élő leszármazottaival. Kalauzolásukkal izraeli utazáson vett részt. Érdeklődik a zsidó kultúra és hagyományok iránt. Elsajátította a héber betűket. Ennek segítségével átfesti a sírkövek lekopott feliratait. A tejfalusi temető mellett felkutatja, dokumentálja a környező községek temetőiben található sírokat is. Áldozatos munkája elismeréseként Kehila-díjra javasolta Kollár Zoltán, vezetőségi tagunk, az Új Szóban megjelent tudósítás alapján. Megkeresésünkre Kornfeld Tibor, a Dunaszerdahelyi Hitközség vezetője őszintén egyetértett a javaslattal.

Bajkai Csengel Mónika

A Komáromi Városi Művelődési Központ munkatársa. A programok koordinálása mellett évek óta több irodalmi színpad előadásainak rendezője. Ebben a tanévben a Selye János Gimnáziumban működő GIMISZ az ő kezdeményezésére és rendezésében mutatta be a Hegedűs a háztetön című musicalt. Az érettségiző diákok nagysikerű előadását a szalagavatón kívül többször is bemutatták. Közösségünk Bajkai Csengel Mónikát a zsidó kultúra hagyományainak megőrzéséért kifejtett áldozatos munkájáért Kehila-díjra javasolja.

Ifj. Gyüszti László

A Tatabányai József Attila Megyei Városi Könyvtár igazgatóhelyettesét a

Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület jelölte a díjra. Tata zsidóságának történetét több évtizeden keresztül eredményesen kutatta, rendszerezte, könyvtári kiadványokban megjelentette. A helyi zsidóság történetével foglalkozó konferenciákon mindig értékes előadásokkal gazdagította azok színvonalát. A Goldberger Alapítvány és a Tatai Önkormányzat által kezdeményezett és 2014-ben megvalósult a tatai izraelita temető rekonstrukciója. A kutatásaival, tanulmányaival, előadásával hozzájárult, hogy a tatai Kálvária domb tövében, geológiai, természetvédelmi terület mellett ismét az ország egyik legszebb izraelita temetője legyen. Neki köszönhető, hogy a József Attila Megyei és Városi Könyvtár és a Szenes Hanna Magyar Izraeli Baráti Egyesület között jó és tartalmas az együttműködés. Lelkiismeretes, odaadó munkájának köszönhető, hogy a megyei zsidóság múltja sok ember számára megismerhetővé vált. ◀

PT

Kirándulás Budapesten

Szeptember 9-én kirándulást szerveztünk Budapestre. Először meglátogattuk az átadás előtt álló csodálatosan felújított Rumbach Sebestyén utcai zsinagógát, ahol a ház igazgatónöje, Kiss Henriett mutatta be az épületet.

Működés közben láthattuk például a süllyeszethető bimát és felkerestük a majdani múzeumi tereket is. Ezt követően a nemrégiben nyílt Kóser Deli Pizzázóban étkeztünk. Este meglátogattuk a Hegedűs Gyulai utcai zsinagógában a Zsidó Kulturális Fesztivál egyik zárónapi rendezvényét a Zerkovitz Béla, a slágergyáros című zenés műsort. ◀

PZs

A zsidó építészekről

Beszélgetés Gottdank Tiborral

Gottdank Tibor vagyok, 46 éves mérnök-közgazdász. Az egykor nagy zsidó közösségű Pápán születtem, ott érettségiztem, jelenleg Budapesten élek családommal. Két gyermekem van. Eddig hét könyvet írtam, elsősorban számítástechnikai témájúakat. Legnagyobb szerelmem azonban az építészettörténet (Tanultam is ezt, de végül nem ezen a területen maradtam.).

Pár napja Komáromban is bemutatta A magyar zsidó építőművészek öröksége című könyvét. Miként született a mű? Miért fontos, hogy tisztában legyünk a zsidók építészetben betöltött szerepével?

A magyar zsidóság kulturális értékeinek kutatása úgy gondolom fontos feladat. A magyar zsidóságon belül az építőművészek örökségét kevesen ismerik, pedig jelentős és igényesen elkészített épületeikkel tele van az ország, különösen a főváros. A mű jó egyévtizedes munka eredménye. A magyar művészettörténeti szakirodalom megismerése kapcsán vált számomra világossá, hogy a magyar építészettörténetben a magyar zsidóság jelentős szerepet tölt be, erről írni kell. Hiánypótlónak érzem ezt a könyvet.

Melyek voltak az elsődleges szempontok a kötet összeállításánál? Kiknek a munkássága kerülhetett be a gyűjteménybe? Akad, aki esetleg kimaradt?

Zsidó származású, zsidónak született, zsidó gyökerű magyar művészekről van szó, akik jelentős életművet hagytak maguk után, akik hozzájárultak az ország és

a nagyvilág városainak formálásához, akiknek épületeivel úton-útfélen találkozunk, de keveset vagy semmit sem tudunk róluk. Ez a mű befejezhetetlen. Egy új kiadásba még több építész kerülne, még több fotóval, még több érdekes életrajzi és történeti részlettel.

Ha egy építész munkásságát kéne kiemelnie a könyvből, aki igazán közel áll Önhöz, kit választana és miért?

Két építészt emelnék ki: Lajta Bélát és Vidor Emilt. Lajta Béla lassan helyére kerül a magyar építészettörténetben: kivételesen nagy egyéniség volt ő, Ybl Miklós és Lechner Ödön méltó utóda, és bár kevés fontos megbízást kapott és korán meghalt, mégis ami megmaradt művészetéből, az különleges értéke a magyar kultúrának. Vidor munkássága kevésbé ismert, pedig szinte minden stílusban alkotott és mindenben igényesen, a szecessziótól a modernig. Hatalmas az életműve. Ráadásul a magyar zsidó temetőművészetben is kimagaslóan alkotott Lajtához hasonlóan.

Az Ön munkájából derült fény a komá-

romi Menház tervezőjének kilétére. Akadtak más városokból is történetek, melyek rávilágítanak, hogy valóban hiánypótló alkotás került ki a nyomdából?

Sok ilyen van: Führer Miklós, aki a Magyar Építőművészet című meghatározó szaklapot is szerkesztette, Nyíregyháza századfordulós épületeit tervezte, a Komor Marcell-Jakab Dezső páros Szabadkán, Palicson, Marosvásárhelyen, Nagyváradon TERVEZETT városházát, szállodát vagy éppen zsinagógát épített. Debrecenben Hajós Alfréd és a Bálint Zoltán-Jámbor Lajos páros alkotott, Baumgarten Sándor pedig az ország századfordulós iskolahálózatának fejlesztésében vett részt: 305 oktatási intézményt alkotott Szigetvártól Kolozsvárig, Újpesttől Szegedig, Rozsnyótól Máramarosszigetig.

Tervezi-e a gyűjtés folytatását?

A gyűjtést folyamatosan végzem, a könyv jövőre valószínűleg megjelenik új kiadásban. Ezen kívül gondolkodom angol és héber nyelvű változaton is. ◀

PA

„A tartalmat vizsgálod, ne az üveget!”

Holokauszt Emléknep a Selye János Gimnáziumban

Szlovákia szeptember 9-ét határozza meg a Holokauszt és a Rasszista Erőszak Áldozatainak Napjaként. 2003-tól minden év szeptember 9. a Holokauszt Emléknepje az alap- és középiskolákban. Közös kötelességünk az áldozatokra való emlékezés, valamint az ellene kiállók előtti tisztelgés.

2003 áprilisától ezen a napon a Selye János Gimnázium igazgatója, Andruskó Imre kezdeményezésére iskolánk a Komáromi Zsidó Hitközséggel együtt Holokauszt Emléknepet tart.

Sok évvel ezelőtt kezdtem el foglalkozni

a holokauszt kutatásának módszertani tanulmányozásával, igyekeztem a tudásomat hazai és külföldi továbbképzéseken egyaránt bővíteni. A holokauszt történetét tanítanunk kell, mert soha többet nem szabad, hogy megtörténjen ehhez hasonló tragédia. Idén is szeptember 9-én iskolánk udvarán gyűltek össze a 2. évfolyam diákjai PhDr. Deák Irén tanárnővel, hogy közösen emlékezzünk meg az áldozatokról. Először a komáromi menházba mentünk, ahol már vártak minket, az előadók: dr. Novák Tamás és a Paszternák házaspár, a Hitközség elnöke és felesége. Paszternák Antal elő-

adásában bemutatta a Menház rövid történetét, elmesélte, mi maradt az elhurcolt komáromi zsidó közösségből, a zsinagógákból. A Komáromi Zsidó Hitközség közel 215 éve színtere a településen és a régióban élő zsidó vallású polgárok hit- és kulturális életének. A Holokauszt előtt több mint 2000 tagot számláló, mára jócskán megfogyatkozott közösség 2001-ben indította útjára CHALON-ABLAK programját, melynek keretében szélesre tárta kapuit a Dél-Szlovákiában és Nyugat-Magyarországon élő hittestvérek előtt.

Folytatás a következő oldalon.

Bemutatkozik a Szegedi Zsidó Hitközség új elnöke

Beszélgetés Buk Istvánnal

Szarvason születtem 1947-ben. Szüleim holokauszt túlélők voltak, deportálásból illetve munkaszolgálatból jöttek haza. Iskoláimat Szentesen, Békéscsabán végeztem. Végzettségem, mélyépítő technikus. Jelenleg nyugdíjas vagyok, munkám során dolgoztam tervezőként, vizes létesítmények üzemeltetőjeként, hatóságnál. Aktívan sportoltam, voltam edző, sportvezető. Édesapám hosszú éveken át volt a Szentesi Zsidó Hitközség elnöke, amit halála után Édesanyám vitt tovább.

Nős vagyok, két szép gyerekem van, fi-am operatőr, lányom reklámgrafikus. Egy unokám van, aki az általános iskola 3. osztályába jár. 2015-óta vagyok a Szegedi Zsidó Hitközség elöljáróságának tagja, a Szeged környéki hitközségekkel tartottam kapcsolatot, szerveztem programokat, majd 2019. áprilisában az a megtiszteltetés ért, hogy a közösség megválasztotta a Hitközség elnökévé.

Melyek voltak a múltban a Szegedi Zsidó Hitközség történetének főbb állomásai?

A nagy múltú Szegedi Hitközség története tulajdonképpen 1786/87-es évtől számítható. Az első zsinagóga 1800-1803 között épült meg. A jelenlegi "Új Zsinagóga", ennek a helyén épült, 1900-1902. Avatása 1903-ban volt. A Zsinagóga Baumhorn Lipót tervei alapján épült. Szeged zsidó lakossága ekkor kb. 6500-6900 fő között volt. 1927-ben közel 8000 zsidó lakosa volt Szegednek.

A hitközség olyan nagy rabbikkal büszkélkedhet, mint Lőw Lipót, Lőw Immanuel, Dr. Frenkel Jenő, Dr. Schindler József, Raj Tamás, Dr. Domán István, Dr.

Schőner Alfréd, Zucker István, Schönberger András, Verő Tamás (akkor még rabbi hallgató), Markovits Zsolt. Jelenleg Schwarcz Péter rabbi helyettes látja el a vallási vezetői posztot.

Milyen programokat szerveztek az elmúlt időszakban?

Szeged zsidó lakossága napjainkban 5-600 fő, ebből mintegy 300 fő járulékfizető. A Hitközség mellett működik a Szegedi Zsinagógaért Alapítvány, melynek rendszeresen visszatérő rendezvénye az Őszi Zsidó Kulturális Fesztivál, amelynek helyszíne a zsinagóga (koncertek), ill. a székház, ahol irodalmi műsorokra, könyvbemutatókra, tudományos előadásokra kerül sor.

Milyen céljaik, terveik vannak a közeli és a távolabbi jövőben?

Továbbra is szeretnénk megtartani (esetleg némi módosítással) az Őszi Kulturális Fesztivált, kibővítve több könyvbemutatóval, kiállítással, beszélgetős műsorokkal.

Mit tudhatunk a szegedi zsinagóga sorsáról?

jesztő filmet, a Holokauszt szereit néztük meg, majd beszélgettünk a látottakról.

Iskolánkban kiemelt jelentőséggel bír a holokauszt történetének tanítása és az áldozatokra méltó módon való megemlékezés. Nem az a célunk, hogy síró gyerekek legyenek az emléknep végén, de miközben a diákok a holokausztról és más népi törté-

Fotó: mazsihisz.hu

A szegedi Zsinagóga a Szegedi Zsidó Hitközség tulajdona és ezen nem kívánunk változtatni, célunk a belső rekonstrukció mielőbbi megvalósítása, a zsinagóga körüli park karbantartása, szakszerű üzemeltetése. Szeretnénk a Zsinagóga látogatottságát növelni, kibővíteni több szolgáltatással, erre már tettünk lépéseket, ami kedvező fogadtatásra talált.

Milyen a kapcsolatuk a régió többi hitközségével? Hogyan a látja vidéki közösségek jövőjét?

Határon belüli és határon túli hitközségekkel igyekszünk kapcsolatot tartani. A vidéki hitközségek elég nehéz helyzetben vannak, kivétel néhány város, ahol lehetőség van zsidó fiatalok foglalkoztatására és ahol agilis, jó szervező képességgel rendelkező vallási vezető tud és akar kapcsolatot teremteni. ◀

PT

Folytatás az előző oldalról.

A mikromúzeum megtekintése után, át-sétáltunk a zsinagógába, ahol a gyerekek betekintést kaptak a zsidó nép történelmébe, megismerték a zsidó időszámítást, ünnepeiket, majd az előadó válaszolt a diákok kérdéseire. Visszatérve az iskolába gimnáziumunk aulájában egy rövid ismeretter-

tanulnak, rá kell ébredniük, hogy ilyen – emberek által elkövetett bűntettek – újra előfordulhatnak, ahogy ez megtörtént a zsidókkal, megtörténhet másokkal is. Tapasztalatom szerint ilyenkor megnyílnak a mások hallgatag, passzív tanulók, véleményét nyilvánítanak. A holokausztról beszélni kell, mert a most élő embereknek is meg kell tudniuk, hogy hová visz az egyes emberek iránti gyűlölet. A fiatalok egyre kevesebbet tudnak a zsidókról és a holokausztról, ezért nagyobb hangsúlyt kell fektetni a több információ átadására, mert akkor talán nem lesz olyan népszerű az antiszemitizmus a fiatalok körében. ◀

PaedDr. Králik Zsuzsanna
főszerző

PASZTERNÁK
ANDRÁS

Kék-fehér hétköznapok

86. fejezet: Nyáridéző

(2012. szeptember 5.)

Különleges látogatók törték meg az utóbbi napokban hullámvölgyekkel erősen teletűzdelt kutatói hétköznapok monotonitását. Régi szarvasi ismerősöm, Anna és férje keresett fel a Bar-Ilan Egyetemen. A sors úgy hozta, hogy pont két helyen is jelenésem lett volna a vizit idején. Ha valaki veszi a fáradságot, s szentföldi kirándulása során fontosnak érzi, hogy benézzon hozzám, az bizony előnyt élvez minden egyetemi kötelezettséggel szemben.

Amikor feltűntek a felsőoktatási intézmény kapujában, s váltottunk pár szót, a blogban oly gyakran emlegetett különleges érzés lett rajtam úrrá. Számításaink szerint kb. hét éve láttuk utoljára egymást, s mégis, mintha tegnap ültünk volna együtt a Körös-parti Havdalan. Hát igen, Szarvas és az ott megismert arcok.

(2012. szeptember 7.)

Hazafelé jövet megállapítottam, valóban rohamléptekkel közeledik 5773. A buszokat, az üzleteket ellepték a mézes, almás, gránátalmás hirdetések. Alig több mint egy hét, s beköszöntenek az őszi Nagyünnep. No, de addig sincs idő a tétlenkedésre...

(2012. szeptember 9.)

Hónapok óta követem az **Izraeli Magyar Szabadidőközpont** intenzív kampányát a Facebookon. Az újonnan indított kezdeményezés szinte minden hétre kínál programokat (nyelvtanfolyam, beszélgetések, ki mit tud, koncert) Tel-Aviv és vonzáskörzete magyar közösségének. Ideje volt hát kimozdulni Ramat Ganból, s egy kis hazait látni, hallani és ízlelni odabent a cityben. A **Terülj terülj asztalkám** program közös vacsorára invitálja az érdeklődőket, a Yehuda Halevi 52-es szám alatt található **Tulip** étterembe. Ha valaki hazai ízekre, néhány kedves magyar szóra vágyik, ne hagyja ki a helyet!

„Mostantól minden hónapban egy alkalommal, állandó 18 fős asztal vár minket a Tulip étteremben. Négy fogásos álom vacsora, álom áron. Aki helyet szeretne, minél előbb jelentkezzen, mert gyorsan megtelik az asztal! A menü ajánlatából: Bab, meggy, gulyás leves, grízgaluskás zöldségleves, wiener snitzel, töltött káposzta, marhapörkölt, gombával töltött hús rolád, spenót, gesztenye püré, somlói galuska, édes és sós palacsinták, túró és szilvás gombóc, valamint sok minden más. Gyertek egy kellemes estét eltölteni, kellemes társasággal!”

Ami a résztvevők számát illeti, amikor valamelyik komáromi

programunkon gyűlik össze ennyi ember, a Hitközségi Híradóban azt írjuk, családias hangulatban telt a rendezvény. A lelkes szervezőknek köszönhetően kellemes estét tölthettünk együtt, s új embereket is megismerhettünk. Ízletes bableves – közben szembe szomszédom egy spenótos palacsintát falatozott –, marhapörkölt galuskával és gesztenyepüré alkotta számomra az estebédet. Hát őszintén, nem nagyon emlékszem ilyen lakomára az izraeli hétköznapokból. Miközben a káposzta és az uborkasaláta felé nyúltam, óhatatlanul felmerült bennem, pár kilométerre Netivotban és Beer Sheván (113 km) tegnap éjszaka rakéták csapódtak be, én meg itt ülök a belvárosban a magyaros vacsorán. Abszurd ez az izraeli élet, s az ördögi kör újra végigsöpör az ország déli részén. Mit lehet tenni? Megszökni vagy ezzel élni... – tűztem jóízűen egy újabb marha darabot a villámra.

Ha kedves Olvasóim azt gondolják, végre egy bejegyzés, amit KisPaszti nem tud Szarvashoz kötni, tévednek. A szabadidőközpont lelkes megálmodóinak egyike, Melinda régi ismerősöm. 1996-ban egy csoportban (Peti-András – Gr. Nr. 1.1.1. – II. turnus magyar Golán) táboroztunk odalent. Ki hitte volna akkor, 15 éves fejjel, hogy 16 év múlva együtt töltött káposztázunk, pörköltözünk Tel-Avivban. Szép este volt, megérte 50 percet utazni oda, majd vissza.

(2012. szeptember 10.)

Az Izraelbe gyakran utazók vagy szentföldi zarándoklatot tervezők régóta várják, talán a Malév bedőlésétől függetlenül is, hogy beinduljon egy fapados légitársaság a két ország között. A múlt héten még csak meg nem erősített híreket lehetett hallani. Ma reggel már – igaz néha hibaiüzenetekkel – de látható volt a Tel-Aviv úticél a Wizz Air weboldalán. S lássuk a lényegét, az árakat: Ma rákeresve (2012. szeptember 10. 11:40-kor). Tel-Aviv – Budapest – Tel-Aviv (engem most ez a kombináció érint). Oda: 2012. december 20. – vissza: 2013. január 3. ELAL 523.69 USD (Total economy, 23 kg csomag, enivaló). WIZZAIR 300.21 USD (1 db csomaggal, internetes checkolással, bakkartyás fizetéssel, egyéb választható extrák nélkül).

A menetrend alapján nekem úgy tűnik, mintha nem lenne mindennap járata a fapadosnak, az indulási idők viszont egész kedvezőnek látszanak 20:30 Tel-Aviv (Budapestre érkezés 23:00), 15:25 Budapest (érkezés Tel-Avivba 19:40).

Lehet, olcsóbban repülünk ezentúl Izraelbe... talán elveszítve valamit az út varázsából. ◀

FOLYTATJUK

DR. ORNA
MONDSCHHEIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Virágzik a közönséges tengeri hagyma

A bizonytalan világban még található pár olyan dolog, ami biztonságérzetet ad. Az egyik ilyen a tengeri hagyma. Ez az érdekes növény a nyár végén kezd virágozni, főleg a tengerparti sávban található. Hosszú kardvirág, amely néha eléri a 2 méter magasságot is, szép fehér virágjai díszítik. Még nagyon meleg napok van, magas páratartalom, de a tengeri hagymának valami titkos tájékoztatást kapott és tudja, hogy közeledik a forró nyár vége.

Rabbi Smuél Hánágid, egyik leghíresebb középkori spanyolországi zsidó költő és filozófus írta egyik versében: „Mét Áv Úmēt Elul” meghalt Áv hónap és meghalt elul hónap, illetve a nyár befejeződött, és folytatás: velük meghalt a tiszrój hónap is. Miután ilyen durván képzelet lát a jövőről. A költő a barátait felszólítja, hogy jöjjenek, igyanak és ünnepeljék a jelent, mert az időnek megvan a ritmusa. Az ember nem tudja megállítani a rohánót. Nem érdemes siratni az elmúló nyarat, ünnepeljük a közeledő telet, mikor együtt ünnepeljünk, a félelmek is kibírhatók.

A napokban sokan várják a nyár végét, főleg azt, hogy kellemesebb időjárás következzen. Aki a tengerparton sétál és gyönyörködik, a tengeri hagyma virágjában, tudja, hogy az ősz közeledik. A zsidó vallás adott még egy jelet. Elul hónapban kezdődnek a Szlichot, a bűnvalló imák, a szefárd zsidók elul hónap elejétől mondják, az askenázok 10 nappal az ünnep előtt. De ami valójában fontos az, hogy mindenki nézzen körül és kérjen bocsánatot, ha valakit megbántott. Nem csak a külvilág fontos, hanem a lelki számadás a Chesbon Nefes. Pont úgy, mint a tengeri hagyma büszkén áll és a fehér virágjait messziről látni. Úgy kell az embernek is lelkileg tisztának lenni pont, mint a fehér virágok és felkészülni az ünnepi imákra és a bűnbánatra, hogy az ünnepek végén, büszkén álljon a világ előtt mivel jó cselekedetei után az élet könyvébe lesz beírva. A jellegzetes tengeri hagyma tükrözi, hogy fontos nyílnak, magabiztosnak lenni és állandó kapcsolatban állni a környezettel. Az

őszi ünnepek és az újév különleges alkalom személyes megújulásra is. Nem kell nagy változásokat ígérni, főleg ha nem vagyunk biztosak benne, hogy valójában be lehet tartani. Elég kis lépésekkel kezdeni. változtatni rossz szokásokon vagy megvalósítani régen ígért programokat.

Az izraeli konyha az utolsó években egy részen próbálkozik nemzetközivé változni, lehet találni a világ minden részéről származó éttermeket: japán, kínai, thaiföldi, indiai, magyar, román, olasz, francia, spanyol és sok más stílusú konyhát. Van ellenkező irányvonal is, a közép-keleti konyha ahol a helyi termékeket használják, például a fűszereket a Galileai földekből, csak a helyi zöldségeket meg gyümölcsöket és csak az tálnak. Az őszi ünnepekkor lehet találni gránátalmát, friss datolyát, a citrus gyümölcsök első terméseit, avokadót, édes krumplit és friss spenótot.

Őszi narancstorta

Hozzávalók: 4 tojás, 1 pohár cukor, 1 pohár friss narancslé, 1 narancs héja reszelve, 1 pohár olaj, 2 1/2 pohár liszt, 1 tasak sütőpor.

Elkészítése: Összekeverjük a tojásokat, olajat, narancs héját és a cukrot. Hozzáadjuk a narancslét, majd adagolva a lisztet és a sütőport. A kuglóf vagy tepsit kiolajozunk és 160 fokos sütőben 45-50 percig túpróbaig sütjük. A meleg tortát lehet locsolni friss narancslével. ◀

Mazal Tov! Bis 120!

Valéria „Valika“ Deuschová (született Gubi) 2019. augusztus 30-án ünnepelte 100. születésnapját. Az ünnepelt 1919. augusztus 30-án született Vízkeleten. Vallásos családból származik. Nem sokkal a második világháború előtt két testvére úgy döntött, hogy kivándorol Palesztinába. Valika otthon maradt, hogy ne hagyja el szüleit. Röviddel a háború vége előtt Valika egy halálmenet kevés túlélőjének egyike volt. Az öröm, amikor a háború véget ért, nem tartott sokáig. Megtudta, hogy szeretett szülei és a család többi tagja elpusztult. Jenő, a férje túlélte a borzasztó időket, és már várt rá Érsekújvárbán. 1946-ban született lányuk Éva, 1953-ban fiuk Gyuri. 1968-ban mindkét gyermekük Izraelbe emigrált. Férje 1988-ban meghalt. Azóta egyedül élt a városban. 2018 augusztusa óta a pozsonyi Ohel David Idősek Otthonában él.

Az ünneplő családhoz csatlakozva, a Hitközségi Híradó szerkesztői szívből gratulálnak lapunk rendszeres Olvasójának és Támogatójának! ◀

Nitrianske chuťovky k Európskemu dňu židovskej kultúry

Už vyše dvadsať rokov je v bezmála 40 krajinách Európy prvá septembrová nedeľa v znamení židovskej kultúry. Je to deň oslavy ľudskej kreativity, ale aj možnosť zdôrazniť význam spoločného európskeho dedičstva, ktoré tu naši predkovia zanechali a ktoré robí náš spoločný domov takým, aký je. Je to aj šanca na vyjadrenie tolerancie medzi ľuďmi rôzneho vierovyznania a na odstraňovanie predsudkov, ktoré v dejinách narobili veľa zla.

Veď kultúra vo všetkých svojich farbách a podobách je univerzálny jazyk, schopný prekonať hranice a spájať ľudí. Do Európskeho dňa židovskej kultúry sa v tomto roku zapojilo aj mesto Nitra. Spolu s Priateľmi hudobných dní Bruna Waltera a tujnou Židovskou náboženskou obcou pripravilo na prvoseptembrový nedeľný večer dôstojné podujatie v nádhernej neologicko-architektonickej synagóge.

Zavítalo do nej veľa milovníkov hudby, ale aj sympatizantov a záujemcov o židovskú kultúru, ktorá bola dlhé roky tabu. V úvodnom slove členky ŽNO v Nitre si vypočuli úvahu na tému, čo je to vlastne židovská kultúra. „Ako sa vraví, koľko ľudí, toľko chutí...pre niekoho je židovská kultúra v znamení rabínskych veličín...pre iného v duchu hudby, Gershwin, Yehudi Menuchin, Barbra Streisand, klezmer...či snáď Fidlík na streche v nitrianskom divadle?...pre iného je stelesnená v ťahoch štetca Marca Chagalla, Dominika Skuteckého, alebo nitrianskeho rodáka Shragu Weila...milovník krásneho slova si spomenie na Kafku, Singera či Karla Poláčka, alebo oscarový Obchod na korze. Na dobovú tlač z nitrianskych Löwyovských tlačiarň...Ďalšie- mu z vás sa vynoria osobnosti vedy, zosob-

nené v postave Alberta Einsteina, ekonóma Milтона Friedmanna či psychiatrov a psychológov Sigmunda Freuda a Leopolda Szondiho, nitrianskeho rodáka. Pod pojem židovská kultúra nepochybne patrí dielo architektov, ne jeden z nás si spomenie na staviteľa synagóg Leopolda Baumhorna či Michala Maxmiliána Scheera, ktorý v 50. a 60. rokoch minulého storočia na svojej rysovacej doske stvoril nitrianske sídliská na Párovciach a Chrenovej... A čo tak vôňa a chute židovskej kuchyne, ktorú vo veršoch ospieval aj sám Heinrich Heine?...čo tak zádušná liturgia židovských sviatkov, práca rúk šikovných remeselníkov, um obchodníkov...suma sumárum, židovská kultúra, to je bohatá a farebná mozaika každodenného i sviatočného života židovského národa, po stáročia žijúceho v diaspóre. Všetkého, čo dostal do vienka od svojich predkov, ktorých si ctil a vážil. Duchovné bohatstvo, ktorým prispel do rozvoja európskej civilizácie. Židovstvo, to je veličanský stôl, bohato prestretý pred vekmi. A dnes? Každý si z neho môže nabrat to, čo mu dobre padne a toľko, koľko mu chutí...“

A tak návštevníci večera dostali z tohto „švédkeho stola“ krátky prehľad o histórii vyše storočnej nitrianskej synagógy,

Zdroj: Wikipedia

ktorá je pre mnohých symbolom židovstva v Nitre vrátane osobností, ktoré v tomto meste žili a tvorili, ako aj sladkú chuťovku k téme nadchádzajúceho nového roka Roš hašana s malou výstavkou novoročných artefaktov, šófarom, jablkami a medom. Koncert v podaní Symfonického orchestra Bruna Waltera, pod dirigentskou taktovkou Jacka Martina Händlera, kultúrneho diplomata a naslovovzatého Európana, a to nielen v hudobnom, ale aj geografickom ponímaní, ktorý svoj čas a úsilie delí medzi rôzne oblasti Európy, od Luxemburgu cez Viedeň až po Bratislavu, si získal srdcia kultúrychtilivých návštevníkov. Návštevníci si vypočuli diela Johanna Sebastiana Bacha, Carla Philippa Emanuela Bacha a Wolfganga Amadea Mozarta. Slávnostnú atmosféru doplnilo priateľské stretnutie pri čaši vína. ◀

Katarína Potoková

Výlet do Budapešti

Dňa 9. septembra sme zorganizovali výlet do Budapešti. Najprv sme navštívili prekrásne zrekonštruovanú synagógu na ulici Sebastiana Rumbacha, po ktorej nás sprádzala riaditeľka nehnuteľnosti Henriett Kiss.

Mohli sme si pozrieť fungujúcu spúšťajúcu sa bimu a vyhľadali sme priestory budúceho múzea. Následne sme povečerali v kóšer pizzérii Deli. Večer sme si pozreli jedno z podujatí záverečného dňa Židovského kultúrneho festivalu v synagóge na ulici Gyulu Hegedúsa – hudobný program s názvom Zerkovith, výrobca šlágrov. ◀

PZs

Európsky deň židovskej kultúry v Menháze

Dňa 1. septembra sme pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry opäť otvorili dvere budovy na Ulici Eötvösa 15 dokorán pred členmi židovských obcí regiónu a sympatizantom s našou vierou. Medzinárodná iniciatíva oslavovala v tomto roku dvadsiate výročie, Židovská náboženská obec v Komárne sa k hnutiu pripojilo po sedemnástykrát.

Skupina z Okruhu Zugló Židovskej náboženskej obce v Budapešti pricestovala do nášho mesta už skoro predpoludním. Historické pamiatky nášho mesta si pozreli v sprievode Tomáša Nováka.

Oficiálny program sa začal o 11. hodine v synagóge. Po úvodných slovách Andrása Paszternáka sa konala beseda za okrúhlym stolom pod názvom Malí a veľkí, v rámci ktorej sme z hľadiska našej obce hodnotili roky uplynulé po spoločenských zmenách. Diskusie sa zúčastnila Edit Szántóné Balázs (Szombathely – Budapešť), Magda Vadász (Budapešť – Slovensko), Róbert János Ádám (Tatabánya) a Tibor Villányi (Győr). Venovali sme sa udalostiam spred tridsiatich rokov, ťažkej, bezmála beznádejnej situácii vidieckych obcí, výzvam spojeným so zachova-

ním náboženských tradícií a výsledkom uplynulých rokov. Po miestami vášnivej debata nasledoval obed v sále Zoltána Wallensteina. Najmladšiu generáciu čakal detský kútik v predsieni kancelárie. Remeselnícke hry a hlavolamy Barbary Paszternák-Szendy zožali medzi deťmi veľký úspech.

Program pokračoval popoludní prednáškou hlavného rabína zo Zugló, Pétera Kardosa. Učenie o mesiaci elul uviedlo prítomných do atmosféry blížiacich sa významných jesenných dní. O dedičstve maďarských židovských architektov hovoril Tibor Gott Dank so svojim kolegom za pomoci nedávno publikovanej knihy. Zaujímavé príbehy židovských žien mohli spoznať prítomní počas promócie knihy Szabolcsa Szunyogha.

Verní našim tradíciám sme aj v tomto roku odovzdali ceny Kehila – Za komunitu. Laudácie ocenených prečítala Zsuzsanna Paszternákné Kertész, simultánne tľmočila Magda Vadász. Diplomy uznania odovzdal predseda ŽNO v Komárne Anton Pasternák. Odmenení dojato tľmočili slová vďaky. Laudáciám sa venujeme v osobitnom článku.

Na záver dňa sa konal koncert Daniel Klezmer Band z Miškovca pod názvom Už kohút kikíríka. Dániel Szurasenko so svojou skupinou vyvolal v synagóge skvelú náladu. Známe i menej známe melódie časť obecnstva dokonca roztancovali.

Podujatie sa uskutočnilo za finančnej podpory mesta Komárno, Fondu Gábora Bethlena, Zväzu židovských náboženských obcí Maďarska, Fondu kultúry národnostných menšín, Nadácie Ezra a JHF. Vďaka každému, kto pomohol pri organizovaní, uskutočnení a finálnych prácach. ◀

PA

Oslavujme spolu v Komárne

Milí priatelia! Už o pár dní zaklope na dvere židovský rok 5780. Nový rok Roš Hašana a Deň zmierenia Jom Kipur sú našimi najväčšími sviatkami. V tomto čase komárňanská synagóga otvára svoje dvere dokorán a očakáva každého, aby sme v duchu našich odvekých tradícií spoločne strávili toto dôležité obdobie roka.

V ostatných rokoch sa počet členov našej obce drasticky znížil, málo je už medzi nami takých, pre ktorých bola účasť na týchto podujatiach prirodzená už v útlom či mladom veku – práve preto je mimoriadne dôležité, že počas našich sviatkov ráta-

me s každým. Je dôležité, aby sme dosiahli minjen 10 dospelých židovských mužov, a samozrejme, patria medzi nás v týchto dňoch v Menháze aj dámy, deti a rodinní príslušníci iného vierovyznania.

Nemusíme sa báť neznámeho, naša otvorená obec Vás srdečne očakáva, pod vedením Mihályja Riszovanného a Istvána Balogha môžete nahliadnuť do sveta židovských sviatkov skutočne od základov.

Prosím, venujte aj Vy niekoľko hodín počas týchto štyroch dní spoločnej oslave, pomôžete tým zabezpečiť zachovanie a ďalší rozvoj našej komunity.

So želaním šťastného Nového roka a zápisu do knihy života. ◀

Anton Pasternák
predseda

Komunitná mozaika

– fotografie z minulosti našej obce –

Spravodaj

mesačník ŽNO Komárno
1. ročník 1. číslo 16.6.1996.

Vážení Spoluvieriaci! Obdržali ste prvé číslo Spravodaja ŽNO. Naším cieľom je informovať Vás o udalostiach v ŽNO. Očakávame vaše pripomienky a návrhy. redakčný výbor

Klub Šalom
Na zasadnutí predstavenstva ŽNO, dňa 28. mája 1996, bol schválený návrh na založenie KLUBU ŠALOM. Stretnutie členov uskutočnili každú poslednú nedeľu v mesiaci o 15 hod. v kultúrnej miestnosti ŽNO(Menház). Chceme blažohoželať našim jubilantom, a zároveň všetkým zabezpečiť príjemné posedenie. Založenie klubu bude 30. júna, občerstvenie zabezpečí predstavenstvo ŽNO.

Spravodaj
Vydáva: ŽNO Komárno Redakcia: redakčná rada Vychádza: mesačne Adresa: ŽNO Eötvösa 15 94501 Komárno Na obálku napíšte: Spravodaj

Hitközségi Híradó

a komáromi zsidó hitközség havilapja
I. évfolyam 1. szám 1996.6.16.

1996. június

Tisztelt Hittestvéreink!

Önök a KZSH információs lapjának első számát tartják kezükben. Újadjunk célja, tájékoztatni önöket mindenről, a mi hitközségünkben vagy a környező közösségekben történik. Ehhez várjuk segítségüket. Szívesen közzéljük hírdetésüket, kérelmeiket, jókívánásaitokat.

a szerkesztőség részéről

Június, az emlékezés hónapja

Elsőrcél híttestvéreink emlékére közöljük a Menház által 1992-ben elközzelt emléktábla szövegét:

"Az 1942-1944-es években Komáromból 1922 zsidó deportáltak Európa koncentrációs táborába.
A megjízottak örök emlékére."

A KZSH vezetőségének üdvözlései

A hitközség vezetősége június 28-án tartotta soros ülését. Döntés született a Šalom klub /bővebben a 2. oldalon/ létrehozásáról, a zsinagoga ablakának

► Keď sme v roku 1996 držali v rukách bledomodrý hárok papiera formátu A3, a uvažovali nad tým, čo si s ním počať, ani nás nenapadlo, že v ten letný deň vznikne Spravodajca, ktorý bude vychádzať aj o 23 rokov neskôr. Prvé číslo sme rozdávali pri bráne cintorína tým, ktorí prišli na spomienkový akt Dňa martýrov. Malo tri strany, vytlačili a rozmnožovali sme ho doma alebo u známych. V júni vyšlo naše 277. číslo, to znamená, že 277 mesiacov pravidelne vychádzame. Prípravu do tlače robí už dlhé roky Richard Saláth, lektorom maďarských textov je Zuzana Pasternáková, slovenskú časť pomáha zostaviť Katarína Potoková, Agnesa Padlovicsová a Magda Vadász.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:
26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vgy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:
Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, založený v roku 5756. (1996), **šéfredaktor:** Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci:** Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava:** Richard Saláth, **jazyková korektúra:** Magda Vadász (Budapešť), Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Periodikum je nepredajné.

Nástenka krátke správy

ŽNO v Komárne, Klub Šalom a vydávanie Spravodajcu podporili: Erzsébet Rigó, Dr. Ondrej Földes (Bratislava), Tibor Villányi (Győr), Péter Kardos (Budapešť) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

Počas sviatkov bude kancelária ŽNO v Komárne v nasledujúcich dňoch zatvorená: 30. septembra – 1. októbra, 8.-9., 14.-15. a 21.-22. októbra. Od 23. októbra očakávame každého vo zvyčajnom čase.

Komárňanský židovský cintorín nemožno navštíviť v týchto dňoch: 30. septembra – 1. októbra, 8.-9., 14.-15. a 21.-22. októbra a každú sobotu!

Knižnica Bélu Spitzera je bohatšia o nové publikácie. Srdečne očakávame našich čitateľov.

Mazal Tov! Bis 120!

Valéria Deutschová, Valika, rodená Gubi, oslávila 30. augusta 2019 svoje 100. narodeniny. Narodila sa 30. augusta 1919 v Čiernom Brode. Pochádzala z pobožnej rodiny. Krátko pred druhou svetovou vojnou sa jej dvaja bratia rozhodli emigrovať do Palestíny. Ona však zostala doma, aby neopustila rodičov.

Krátko pred koncom vojny bola Valika jednou z mála tých, ktorí prežili pochod smrti. Radosť zo skončenia vojny netrvala dlho. Dozvedela sa, že jej milovaní rodičia a iní členovia rodiny zomreli. Jej manžel Jenő prežil a čakal na ňu v Nových Zámkoch. V roku 1946 sa narodila ich dcéra Eva a v roku 1953 syn Ďuri. V roku 1968 obidve deti emigrovali do Izraela. Jej manžel umrel v roku 1988. Odvtedy žila sama v Nových Zámkoch. Od augusta 2018 žije Valika v Bratislave v domove Ohel David. ◀

Európsky deň židovskej kultúry

► Dňa 1. septembra sme pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry opäť otvorili dvere budovy na Ulici Eötvösa 15 dokorán pred členmi židovských obcí regiónu a sympatizantom s našou vierou. Na záver dňa sa konal koncert Daniel Klezmer Band z Miškovca pod názvom Už kohút kikiríka. (strana 3.)

Vysoké sviatky v Komárne

Roš hašana – židovský nový rok – sa začína v nedeľu, 29. septembra 2019 večer. Od 18. hodiny každého čakáme na slávnostnú modlitbu pod vedením Mihálya Riszo-vanného a Istvána Balogha. Po modlitbe sa bude konať slávnostná večera v sále Zoltána Wallensteina. Oslavujte aj Vy spolu s nami!

Podrobný modlitebný poriadok:

29. septembra 2019, nedeľa, 18:00 – Erev Roš Hašana – začiatok židovského roka 5780, večerná modlitba, sviatočná večera v Menháze.

30. septembra 2019, pondelok, 18:00 – Prvý deň Roš Hašana, obrad Tašlich, spoločné učenie o základoch sviatku, sviatočný Kiduš.

8. októbra 2019, utorok, 18:00 – Kol Nidre – sviatočná modlitba na začiatok najväčšieho pôstu.

9. októbra 2019, streda, 18:00 – Deň Jom Kipur – spomienka na zosnulých Mazkir, spoločné učenie, havdala na záver sviatkov a spoločná večera.

Bezpodmienečne rátame s Vašou účasťou! Oslavujte spolu s nami! ◀

-p-

– Všetkým našim milým čitateľom
želáme šťastný židovský rok 5780!
Šana Tova! –

Myšlienky redaktora

V utorok večer sa pred štadiónom Nándora Hiedegkútiho hádi dlhý rad, každý sa ponáhla na otvorenie Európskych hier Macca-bi. Po absolvovaní

ANDRÁS
PASZTERNÁK

bezpečnostnej prehliadky mi napadá, že som hádam ešte nikdy v živote nebol na „ozajstnom“ futbalovom ihrisku. Sotva sa usadíme, už aj začína veľkolepý otvárací ceremoniál. Najväčšie športové podujatie európskeho (a svetového) židovského športu v roku 2019. Vchádza nekonečný rad veselých športovcov mávajúcich vlajkami. Z času na čas spozorníme na názov tej-ktorej krajiny, o ktorej by sme nikdy neboli ani predpokladali, že v tom kúte Zeme ešte žije židovská komunita. Vidíme menšie i početnejšie delegácie, zastúpená je každá veková kategória. Hatikvu spieva spolu s atlétmi v pestrofarebných rovnošatách celá tribúna. Priestor je naplnený zvláštnou atmosférou, sme tu spolu, nasleduje niekoľko nezabudnuteľných dní, spoločné zápolenie židovských športovcov. Dolu na ihrisku i v radoch obecnstva objavujeme mnoho známych tvárí, dobre padne trochu sa porozprávať s priateľmi, ktorých sme dávno nestretli. Tieto neopomenuteľné rozhovory a kultúrne prvky pravdepodobne zapadnú prachom zabudnutia, ale skutočnosť, že sme sa v 19. roku zúčastnili na otvorení budapeštianskej makabiády s nami zostane navždy. ◀

